

Висновки. Отже, форми співпраці органів місцевого самоврядування та державної влади на місцях із громадськістю різняться широтою охоплення, методами організації та завданнями, які можуть вирішуватися за їх допомогою.

Ми приєднуємось до пропозицій громадських експертів міста Полтави [4, с. 109] щодо наступних кроків з підвищення ефективності громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб в Полтавському регіоні: забезпечити вільний доступ громадськості до інформації про діяльність міської влади; активніше відображати інформацію щодо діяльності місцевих органів влади в ЗМІ; залучати фахівців до здійснення громадського контролю; позбавитися в місті від корупції та корумпованого керівництва; переглянути законодавство; удосконалити систему взаємозалежності органів самоврядування від місцевої громади; проводити постійні звіти посадових осіб.

Література:

1. Афонін Е. А. Громадська участь у творенні та здійсненні державної політики. / Е. А. Афонін, Л. В. Гонюкова, Р. В. Войтович. – К.: Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. – 160 с. (Серія «Бібліотека молодого державного службовця»)

2. Закон України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми» від 03.07.91 р. // Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.97 р. // Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.

4. Моніторинг діяльності органів місцевого самоврядування щодо створення умов для розвитку громадських організацій та органів самоорганізації населення. Аналітичний звіт за підсумками виконання проекту «Вплив місцевої влади на розвиток третього сектору» / В. І. Брудний, А. С. Крупник, О. С. Орловський. – Одеса: ХОББІТ ПЛЮС, 2008. – 152 с.

5. Тимцуник В. І. Адміністративний менеджмент: опорний конспект лекцій / В. І. Тимцуник. – К.: КНТЕУ, 2011. – 134 с.

Рецензент: д.держ.упр., професор Лозинська Т.М.

УДК:330.322.01

ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Михайлов М.Г., к.е.н., професор, Крючкова М. І., аспірант

Сумський національний аграрний університет

У статті розглянуто сутність поняття «інвестиційний проект», «інвестиційний ризик», «життєвий цикл».

In the article essence of concept is considered «investment project», «investment risk» and «life cycle».

Постановка проблеми. Важливою умовою забезпечення стабільного розвитку економіки держави є висока інвестиційна активність. Інвестиції відіграють центральну роль в економічному процесі.

Сучасне розуміння інвестицій та інвестиційного процесу для економіки, як національної, так і світової складається і зростає з розвитком ринку.

З переходом нашої країни до ринкових відносин, перед багатьма українськими підприємствами постала проблема залучення фінансових ресурсів, які б змогли профінансувати інвестиційні проекти, що в свою чергу мало б позитивний вплив на їх розвиток.

Процес інвестування не може здійснюватися без застосування інвестиційних проектів, які виступають комплексом взаємопов'язаних заходів спрямованих на досягнення поставлених цілей, а саме максимізації обсягу виробництва, мінімізації витрат.

Особливої уваги на сьогоднішній день заслуговує одна з головних проблем будь-якої організації в процесі прийняття рішення, а саме правильно сформовані та реалізовані інвестиційні проекти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В науковій літературі досить добре вивчені проблеми інвестиційної діяльності, інвестиційного забезпечення, описаний процес та його етапи. Вивчено теоретичні засади сутності інвестиційних проектів, планування та їх реалізації.

Аналіз джерел і публікацій засвідчує, що дослідженню цих проблем приділялася значна увага з боку як іноземних, так і вітчизняних дослідників. Теоретичним аспектам опису сутності інвестиційних проектів, формуванню та їх реалізації, оцінці ризику інвестиційних проектів присвячено низку робіт відомих науковців, таких як: І.А. Бланк, Б.М. Щукін, Г.О. Бардиш, В.В. Жуков, Мойсеєнко та інші [2,3,4,5,8]. Проблемами розробки етапів та опису процесів інвестиційного забезпечення розглянуто у працях таких вчених, як: В.П.Багров, Х. Рекше, Х. Шелле та інших [1,6].

Ці праці безумовно є науковим підґрунтям. Проте, незважаючи на пильну увагу з боку як зарубіжних, так і вітчизняних вчених до даних проблем, що стосуються теоретичних засад та практики інвестиційного забезпечення, сутності інвестиційних проектів, їх формування та реалізації, оцінки ризиків інвестиційних проектів, ці питання не втрачають актуальності і сьогодні. Оскільки, досвід таких досліджень ще й досі залишається доволі скромним.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є поглиблене теоретичне обґрунтування та розробка науково-обґрунтованих рекомендацій, щодо визначення сутності поняття інвестиційного проекту, інвестиційного ризику, життєвого циклу інвестиційного проекту, вивчення розробки та процесу реалізації інвестиційних проектів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження наукової літератури свідчить про те, що існує безліч думок з приводу сутності інвестиційного проекту. На це питання звертали увагу багато відомих вчених-економістів. Результати дослідження показали наступне. Сучасна економічна література представляє різні тлумачення категорії «інвестиційний проект», однак жодне з них не є універсальним.

Розглянемо більш детально визначення поняття «інвестиційний проект» та проведемо семантичний аналіз цих даних. Відомий економіст І.О. Бланк під інвестиційним проектом розуміє сукупність заходів, що передбачають певні

капіталовкладення для отримання прибутку або соціального ефекту в майбутньому [3]. Б.М. Щукін пише: – «інвестиційний проект – це спеціальним способом підготовлена документація, що містить максимально повний опис і обґрунтування всіх областей майбутнього інвестування» [8]. Усі авторські позиції враховують різні аспекти реалізації інвестиційного проекту.

Таким чином, на основі найчастіше використовуваних понять можна сформулювати уточнююче визначення поняття «інвестиційний проект». На нашу думку, більш узагальнюючим визначенням інвестиційного проекту є наступне: інвестиційний проект – це сукупність заходів та намірів, обґрунтувань та практичних дій, які здійснюються інвестором, шляхом підготовленої спеціальним чином документації, що включає в себе інвестиційний план спрямований на отримання прибутку або соціального ефекту в майбутньому, максимізацію обсягів виробництва, мінімізацію витрат.

Розробка та реалізація інвестиційного проекту проходить тривалий шлях. Цей період, як правило, називається життєвим циклом інвестиційного проекту. Щодо значення життєвого циклу інвестиційного проекту немає одностайної, конкретної позиції. У літературі, яку присвячено проектному аналізу, в основному вважається, що життєвий цикл інвестиційного проекту - це період часу від початку проекту до його завершення.

Розробка інвестиційного проекту включає ряд етапів, кожний з яких в тому або іншому ступені обов'язковий для вироблення обґрунтованого рішення. Кожен з етапів поділяється на певні стадії. Наведені етапи можуть бути більш деталізованими [7].

Реалізація інвестиційного проекту – це в свою чергу його практичне здійснення, перетворення на реальність, економічну дійсність, яке відбувається протягом певного визначеного періоду часу.

Усі стадії (фази) життєвого циклу інвестиційного проекту супроводжують ймовірність виникнення певних непередбачуваних подій чи негативних результатів, тобто виникає поняття ризикованості проекту. У сучасних умовах фінансово-економічної нестабільності процес планування, фінансування та реалізації інвестиційних проектів зазнає впливу низки чинників (ризиків), що ускладнюють визначення ефективності, окупності та конкурентоспроможності проектів.

На нашу думку, ґрунтовним визначенням проектних ризиків, є позиція В.В. Жукова, де під ними він розуміє сукупність ризиків, що загрожують реалізації інвестиційного проекту або здатні знизити його ефективність (комерційну, економічну, бюджетну, соціальну, екологічну та ін) [4].

Особливо важливо врахувати всі види ризиків на початкових стадіях життєвого циклу інвестиційного проекту, оскільки від своєчасного визначення ризиків залежить термін реалізації проекту, його майбутня ефективність та прибутковість.

Планування та реалізація проектів відбувається в умовах невизначеності, що породжується змінами внутрішнього та зовнішнього середовища. Невизначеність характеризує собою відсутність повної та достовірної інформації про умови реалізації проекту.

На нашу думку, дослідження інвестиційних ризиків, виявлення чинників, які їх спричиняють та обчислення можливих втрат є важливими проблемами на які необхідно звертати увагу сучасному інвестору.

Вивченню проблеми інвестиційного ризику, були присвячені дослідження відомих вчених-економістів: Б.М. Щукіна, Г.О. Бардиша, М.В.Сулима [2, 7, 8] та інших.

Ризиком називають невизначеність пов'язану з можливістю виникнення в ході реалізації проекту несприятливих умов. Інвестиційний ризик, являє собою можливість нездійснення запланованих цілей інвестування (таких як прибуток або соціальний ефект) і отримання грошових збитків.

Г.О. Бардиш вважає, що ризик – економічна категорія, що може як бути, так і не бути, в основі якої лежить невизначеність конкретної господарської чи іншої ситуації і яка зумовлена браком повної інформації [2].

А невизначеність на його думку – це стан неоднозначності розвитку конкретних подій у майбутньому, ступінь нашого незнання і неможливості точного передбачення основних величин і показників діяльності підприємства, зокрема й реалізації інвестиційного проекту.

Під інвестиційним ризиком Б.М. Щукін розуміє імовірність нездійснення запланованих цілей інвестування (у вигляді прибутку або соціального ефекту) [8].

До форм інвестиційного ризику відносять: систематичний ризик (політичний, загально-економічний, правовий); несистематичний ризик (технічний ризик, ризик учасників проекту, фінансовий ризик, маркетинговий ризик, екологічний ризик).

Висновки. Підводячи підсумок, необхідно відзначити, що у процесі дослідження були розглянуті основні поняття пов'язані з інвестиційним проектом. Характерною ознакою процесу реалізації інвестиційних проектів є можливість виникнення певної ризикованості та непередбачуваності подій.

На нашу думку, реалізація інвестиційних проектів потребує залучення значного обсягу фінансових ресурсів з високим рівнем інвестиційних ризиків. Інвестиційний проект потрібний інвестору, його партнерам, його кредиторам, які сформували позичену частину інвестованого капіталу, задля майбутньої вигоди і примноження капітальних вкладень.

Переконаємося ще раз, що інвестиційний проект - це цілісна структура. Правильно організоване інвестиційне проектування дозволяє розробляти та впроваджувати у діяльність підприємства інвестиційні проекти, які зможуть відповідати сучасним вимогам ринку.

Сьогодні інвестиційна діяльність підприємств здійснюється в умовах обмеженості інвестиційних ресурсів, тому під час інвестиційного проектування особливої уваги набувають проблеми вибору та економічного обґрунтування доцільності використання інвестиційних ресурсів з різних джерел фінансування.

Аналіз інвестиційних проектів є важливою складовою процесу управління інвестиціями та комплексом методичних і практичних прийомів розробки обґрунтування й оцінки доцільності реалізації проекту.

Література:

1. Багров В. П. Економічний аналіз: Навчальний посібник/ В. П. Багров, І. В. Багорова; Дніпропетровська державна фінансова академія. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 156 с.
 2. Бардиш Г.О. Проектне фінансування : підручник. – Львів : ЛБІ НБУ, 2006.
 3. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент: Навчальний курс. - К.: Ельга-Н, Ника-центр, 2001. - 448 с.
 4. Жуков В.В. Проектне фінансування : навч. посібник. - 2-ге вид. [випр. і доп.]. - Харків : Вид-во "ІНЖЕК", 2004. – 236 с.
 5. Мойсеєнко І.П. Інвестування : навч. посібник. - К. : Знання, 2006. - 458 с.
 6. Рекше Х. Шелле Х. Мир управління проектами / Под ред. Рекше Х., Шелле Х: Пер. с англ. М.: "Альянс", 1993. - 304 с.
 7. Сулим М.В. Економічний ризик та методи його вимірювання: Навч. посібник. - Львів: Вид-во ЛКА, 2003. - 196 с.
 8. Щукін Б.М. Інвестування: Курс лекцій. - К.: МАУП, 2004. - 216 с.
- Рецензент: д.держ.упр., професор Лозинська Т.М.*

УДК 332(25) : 711.5

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ САМОДОСТАТНОСТІ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Морозюк Н.В., к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

У статті розглянуто виникнення та еволюцію поняття «самодостатність», його сучасне тлумачення різними галузями науки та запропоновано його авторське визначення. Досліджено методологічні аспекти формування самодостатності сільських територіальних громад, на основі цього обґрунтовані відповідні критерії.

An origin and evolution of concept «self-sufficiency» is considered in the article, its modern interpretation by the different areas of science and it is offered author determination. Investigational methodological aspects of forming of self-sufficiency of rural territorial communities, on the basis of it the proper criteria are grounded.

Постановка проблеми. В процесі муніципалізації суспільного життя розширилось коло потреб населення, які задовольняються на локальному рівні. Зі зміною розуміння місця та ролі держави у суспільному житті, відбулося обмеження її участі у ресурсному забезпеченні розвитку територіальних громад. Фінансово-економічна криза, яка негативно позначилась на можливостях країн, прискорила перегляд підходів до функціонування місцевих спільнот та призвела до необхідності пошуку шляхів їх самодостатнього розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення проблем самодостатності громад розпочалося ще за Стародавніх часів. В працях Арістотеля знаходимо, що суспільство, яке складається із кількох поселень є майже завершеною державою, яка досягає самодостатнього стану та виникає ради потреб життя та існує ради досягнення благого життя [1]. З розвитком науки поняття «самодостатності» набуло поширення в біології, психології, соціології. Протягом останнього десятиліття його почали вживати в економіці та практиці муніципального управління. Проте існуючі тлумачення поняття «самодостатність» є суперечливими.